

Knutsgillet

Nordens äldsta kvarlevande sammanslutning för inbördes skydd och hjälp har sina rötter i äldre medeltid, nästan på gränsen till forntiden. Under den äldsta kristna tidens osäkra tillvaro slöto sig städernas borgare samman i skyddsgillen under kyrkans hägn – *gillet* fick lämna de unga städernas folk samma inbördes stöd, som *ätten* givet under förkristen tid.

Knutsgillen nämnas i Danmark första gången av Valdemar den Store på 1170-talet. Ursprungligen har de tillkommit såsom handelskompanier, brödraskap för danska köpmän i Östersjöfart, och instiftats med Valdemars fader, den folkkäre hertig Knut Lavard, mördad den 7 jan. 1131, som skyddspatron. Så småningom, under 1200-talet, efterträdes emellertid ”Sanct Knud Hertug” av ”Sanct Knud Konge”, Danmarks nationalhelgon, vilken av upprorsmän blivit dödad i S:t Albani kyrka i Odense den 10 juli 1086.

Inom det danska Östersjöväldet stiftades under den äldre medeltiden Knutsgillen i bortåt 40 städer, vilka under Danakonungens beskydd bildade med liknande skrän en enhet med gemensam skyddspatron. I Öst-Danmark stiftades Knutsgillen under 1100-och 1200-talen i städerna Lund, Malmö, Falsterbo, Ystad, Tumathorp, Landskrona och Laholm med en generalsynod år 1256 i Skanör.

Tumathorp-gillet känner man tack vare dess ståtliga, i koppar graverad, sju cm breda sigillstamp med en kungabild och omskriften: CONVIVIIUM:SCI:KANUTI:IN:TUMATHORP +, ”Sanct Knuts gille i Tommarp”, under lång tid förvarad i Lund men år 1955 skänkt tillbaka till Tumathorp.

Av stilistiska skäl har sigillstampen daterats till tiden omkring 1275, men intet hindrar, att Tumathorp-gillet kan ha existerat tidigare: staden Tumathorps uppsving synes ligga på 1100-talet. Kungen ägde här redan tidigt en gård, mynt präglas i Tumathorp under Estridsen, Knut den Helige och Harald Hein, d.v.s under 1000-talets slut, och på 1150-talet förlägger ärkebiskop Eskil av Lund hit Nordens äldsta premonstratenserkloster, byggt av framstående stenmästare. Kanske är det också den kraftfulle ärkebiskop Eskil, som gör marknadsplatsen till stad. Det vid generalsynoden i Skanör år 1256 för aderton Knutsgillen fastställda skrålet, där S:t Knut Hertig anföres som skyddspatron, har alltså sannolikt gällt även för Tumathorpgillet.

Sedan ”Convivium Sancti Kanuti in Tumathorp” den 9 juli 1949 åter upplivat och inträtt i kretsen av sina syskongillen, de i Flensburg, Lund, Malmö, Ystad, Landskrona och Skanör-Falsterbo har även gillen återuppstått i Laholm, Visby och senast i Ronneby. Denna enhet av knutsgillen medger dock även viss särprägel. Tumathorps stad är borta sedan 400 år, men samhället Tommarp lever kvar som ett driftigt centrum i en rik jordbruksbygd.

Tumathorps namn svarar mot vår vilja att återupprätta en bruten kontinuitet, att återknyta bandet med det medeltida gillet i dåtidens östskånska mötesplats – Tumathorp.

Det återupplivade gillet är idag hela Österlens gille.

Den verksamhet av merkantil, social och juridisk art som en gång var väsentlig i det medeltida gillet, har idag övertagits av andra organisationer i det moderna samhället. Behovet av en sammanslutning, som skänker sina medlemmar broderlig gemenskap, en sammanslutning, som bjuder ljus, färg, glädje och högtid i en frostig och strävsam vardag, är emellertid detsamma som i gångna tider. Till detta kommer ambitionen att i tal och skrift söka sprida ljus över bygdens historia och att efter förmåga söka vårda en ardegen skånsk kultur.

FRED OCH ENDRÄKT
är Sanct Knuts Gillles lösen.

Broderlig sammanhållning, utvecklande av gammal god skånsk gilles- och sällskapskultur samt forskning i Knutsgillenas och Österlens historia är Sanct Knut Gillles syften.

Behåll själv detta blad!

Jag ansöker härmed om inträde i

Tumathorps Sanct Knuts Gille

Namn: _____

Födelsedatum: _____ Ort: _____

Yrke: _____

Adress: _____

Postadress: _____ Tfn: _____

E-post: _____

Inträdesmotivering:

Österlenanknytning, släkt eller arbete: _____

Gillesanknytning, personlig vänskap: _____

Sökandes underskrift: _____

Ort och datum

Egenhändig namnteckning

Namn på Fadder: _____

Jag känner den sökande sedan ____ år tillbaka och är beredd att besvara frågor om henne/honom och villig att ansvara som Fadder.

Fadders namnteckning

Kontaktuppgifter

Denna ansökningsblankett insändes senast den 15 april till Gilllets skrivare Helena Sturesdotter Olén, c/o Svensson, Storgatan 1, 272 93 Tommarp. Tfn 0705-842384

Gillesrådet granskar ansökningen och ger besked om antagning i gillet under maj månad.

”Eho som hederlig och aktad är och har god anknytning till Tumathorp och dess bygd må efter ansökan bliva i Gillet intagen.”